

वाशिष्ठी नदी चिपळूण जि. रत्नागिरी
येथील गाळ व बेटे काढण्याच्या
प्रस्तावास प्रशासकिय मान्यता प्रदान
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: प्रशामा-२०२१/ (प्र.क्र. ४८७/२०२१)/ सिं.व्य.(महसूल)

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२,

दिनांक: ०७ मार्च २०२२.

वाचावे : १) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली दि.२७/१०/२०२१ रोजी झालेल्या
बैठकीमधील निर्देश.

२) कार्यकारी संचालक,कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांचे पत्र क्र.
कोंपाविम दि. ३०.१२.२०२१

३) शासन निर्णय क्रमांक २०१७/(५६६/१७)/सिं.व्य.(कामे) दि. ३१/०८/२०१८

४) शासन निर्णय क्र. संकीर्ण - २०२१/प्र.क्र. २५/२१/आ(र.व.का.) दि. ०४/०६/२०२१

प्रस्तावना :-

चिपळूण शहराच्या पुर्वेस अतितीव्र स्वरूपाचा पश्चिम घाट असून पश्चिम वाहिनी वाशिष्ठी नदीचा उगम पश्चिम घाटामध्ये होत असल्यामुळे वाशिष्ठी नदीच्या पाणलोट क्षेत्राचा उतारही तीव्र स्वरूपाचा आहे. दिनांक २२/७/२०२१ ते २३/७/२०२१ या कालावधीत वाशिष्ठी नदीच्या पाणलोट क्षेत्रात व घाटमाथ्यावर अनुक्रमे कोयना ६१० मि.मि. नवजा- ९४६ मि.मि., महाबळेश्वर ५५६ मि.मि. इतके पर्जन्यमान झाले असून दरम्यान चिपळूण तालुक्यात २०० मि.मि. पर्जन्यमानाची नोंद झाली आहे. वाशिष्ठी नदीचे पाणलोट क्षेत्र अतितीव्र उताराचे असल्यामुळे पाणलोट क्षेत्रातील पाणी जलद गतीने चिपळूण शहराच्या दिशेने खाली येते, दिनांक २२/७/२०२१ ते २३/७/२०२१ रोजी पाणलोट क्षेत्रातून वाहून येणाऱ्या पाण्याच्या प्रवाहास नदी पात्रातील ठिकठिकाणी तयार झालेल्या गाळांच्या बेटांमुळे अवरोध निर्माण होऊन सदरचे पाणी चिपळूण शहरात शिरून महापूराची परिस्थिती निर्माण झाली होती. या अनुषंगाने पूर परिस्थितीवर करावयाच्या उपाययोजना संदर्भात दि. ०३/०८/२०२१ रोजी मा.मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीमध्ये नदीपात्रातील अडथळा आणणारी बेटे काढून नदीची वहन क्षमता वाढविणे बाबत CWPRS, Pune यांचा अभ्यास व त्यानुसार पूरसंरक्षक उपाययोजना करणेच्या सुचना प्राप्त झाल्या आहेत.

तसेच जुलै, २०२१ मध्ये वाशिष्ठी नदीस आलेल्या महापुरानंतर मा. ना. अॅड. श्री. अनिल परब, मंत्री परिवहन व संसदीय कार्य तथा पालकमंत्री, रत्नागिरी जिल्हा यांचे अध्यक्षतेखाली झालेल्या आढावा बैठकीत मा. ना. श्री. उदय सामंत, उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मा. श्री. विनायक राऊत, खासदार मा.श्री. सुनिल तटकरे, खासदार मा.श्री. शेखर निकम

विधानसभा सदस्य, मा. श्री. भास्कर जाधव विधानसभा सदस्य मा. श्री. राजन साळवी विधानसभा सदस्य मा. श्री. योगेश कदम विधानसभा सदस् तसेच स्थानिक लोकप्रतिनिधी व चिपळूण खेड मधील स्थानिक नागरिकांनी अशासकीय सेवाभावी संस्थानी वाशिष्ठी नदी पात्रातील गाळ काढणे आवश्यक असल्याचे प्रतिपादन केले.

त्यानुसार मा. उपमुख्यमंत्री यांनी दि.१५/१२/२०२१ रोजी चिपळूण शहरातील पूर परिस्थिती संबंधातील उपाययोजनां बाबत बैठक घेण्यात आली. त्यामध्ये प्रस्ताव तात्काळ सादर करुन पुढील कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले आहे. त्यानुसार वाशिष्ठी नदीतील गाळ व बेटे काढावयाचा कार्यकारी संचालक, कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांनी प्रशासकीय मंजूरीसाठीचा प्रस्ताव सादर केला. सदर प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे अंतर्गत वाशिष्ठी नदी, चिपळूण जि. रत्नागिरी येथील गाळ व बेटे काढण्याच्या रु.१०२८५६४११ /- (दहा कोटी अठ्ठावीस लक्ष छप्पन हजार चारशे अकरा) एवढ्या खर्चाच्या जलसंपदा विभागाच्या सन २०२१-२२ च्या दरसूचीवर आधारित अंदाजपत्रकास खालील अटींच्या अधिन राहून प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- क) शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार गाळ काढण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती कार्यवाही करावी.
- ख) कामास लागणाऱ्या आवश्यक त्या सर्व आवश्यक परवानग्या व वैधानिक मान्यता संबंधित विभागाकडून सक्षम स्तरावरून प्राप्त करुन घेण्यात याव्यात.
- ग) सागरी किनारी नियमन क्षेत्र (CRZ) बाबत आवश्यक मंजूरी घेण्यात यावी.
- घ) वाशिष्ठी नदीमधून काढलेला गाळ कोणत्याही नागरिकांना त्रास होणार नाही या दृष्टीने सुरक्षित ठिकाणी टाकण्यात यावा व गाळ पुनःश्च नदीमध्ये वाहून जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. सदर गाळ सुयोग्य ठिकाणी टाकण्यासाठी नगरपालिका/ जिल्हाधिकारी यांचेकडून जागा उपलब्ध करुन घ्यावी व त्या जागेची निश्चिती महसूल विभागाकडून करुन घेण्यात यावी.
- च) नदीमध्ये खाजगी बेटे असल्यास संबंधितांच्या आवश्यक त्या संमती / परवानग्या घेण्यात याव्यात.

- छ) काम पूर्ण झाल्यानंतर त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास त्वरीत उपलब्ध करुन द्यावे.
- ज) लोकसहभागातून नदीतील गाळ काढून नेणे अथवा काढलेला गाळ वाहतूक करुन शेतात टाकणे यासाठी प्रयत्न करावे. त्याकरीता गौण खनिज शुल्क आकारणी करण्यात येऊ नये. या गौण खनिजाचा हिशोब देणे जलसंपदा विभागास बंधनकारक असणार नाही. सदर नदीतील

वाळू, दगड गोटे, वाळूमिश्रीत माती काढण्यासाठी स्वामित्व शुल्क माफ करणेसाठी समृद्धी महामार्गाप्रमाणे महसून विभागाची परवानगी घ्यावी.

झ) प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहित धरली जाणार नाही. तसेच सदर प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत काम पूर्ण करण्याची व निधी खर्च करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.

ज) जलसंपदा विभागाने प्रचलित शासन निर्णय , नियम , CVC ची मार्गदर्शक तत्वे , वित्तीय अधिकार मर्यादा , विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे व याची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.

ट) राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती कडून मुल्यापेक्षा (Vetting) समांतररित्या करून घेणेची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.

ड) प्रशासकीय मान्यतेच्या प्रस्तावास प्रकल्प प्रथम कक्षाची समांतररित्या मान्यता घेणेची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.

प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च “४७११ पुरनियंत्रण प्रकल्पावरील भांडवली खर्च, १९०-सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका, (०१) सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका, (०१) (०१) कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे भागभांडवली अंशदान (४७११ २८४७) ” या लेखाशीर्षाखाली करावा व मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सि.व्य. (महसूल) कार्यासनाच्या नोंदवहीमध्ये क्र. ०२/ सन २०२२ वर नोंदविण्यात आलेली आहे.

हा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १५/२०२२/१४३३ दि. १९/०१/२०२२ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ८६/व्यय -१२ दि. २५/०२/२०२२ नुसार प्राप्त सहमतीने निर्गमित करावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०३०७१७२९३६१६२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वैजनाथ चिल्ले)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,

- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ५) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन,मुंबई
- ६) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा,मुंबई यांचे कार्यालय,विधानभवन, मुंबई
- ७) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद ,मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई,
- ८) मा.मंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई,
- ९) प्रधानसचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय, मुंबई,
- १०) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) महालेखापाल-१ (लेखा वअनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई,
- १२) महालेखापाल-२ (लेखा वअनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,नागपूर,
- १३) कार्यकारी संचालक, कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे,
- १४) मुख्यअभियंता, कोंकण प्रदेश, जलसंपदा विभाग, मुंबई
- १५) आंतरवित्त सल्लागार व उपसचिव,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय, मुंबई,
- १६) अधीक्षक अभियंता, रत्नागिरी पाटबंधारे मंडळ, रत्नागिरी
- १७) सि.व्य.(महसूल) कार्यासन संग्रहार्थ.